Overzicht workshop ronde 2: 14.20 – 15.10 uur

1. **Titel**: Geïntegreerde psychotherapie tijdens opname bij ernstig ondergewicht: heterogeniteit in klinische praktijk en CREST++
   Sprekers: Sophie Pollock *Psychotherapeut BIG & GZ-Psycholoog BIG*, Mladena Simeunovic-Ostojic *Psychiater* en Petra van den Berg-Wijen *GZ-Psycholoog*
   Doelgroep: Multidisciplinaire zorgprofessionals betrokken bij de klinische behandeling van ernstig ondergewicht
   Omschrijving: Hoewel psychotherapie cruciaal is voor de beïnvloeding van cognitieve, emotionele en gedragsmatige dimensies van eetstoornissen, bestaat er beperkte consensus over de toepassing ervan tijdens klinische opname bij patiënten met ernstig ondergewicht. In de literatuur lopen de visies uiteen: sommige studies suggereren een beperkte effectiviteit in deze fase, terwijl andere psychotherapeutische interventies als essentieel en veelbelovend beschouwen.
   Een recente review naar de klinische behandeling van volwassenen met anorexia nervosa weerspiegelt deze verdeeldheid en toont een heterogene en vaak onvolledig beschreven praktijk. Slechts 51,9% van de geïncludeerde studies rapporteerde het gebruik van specifieke psychotherapeutische interventies, waarbij zowel cognitief-gedragstherapeutische als psychodynamische en emotiegerichte benaderingen werden beschreven. Ook bij comorbide problematiek, zoals angst-, stemmings- en persoonlijkheidsstoornissen, blijft de empirische onderbouwing voor geïntegreerde behandeling beperkt, ondanks erkenning van de onderlinge verwevenheid in richtlijnen zoals de Nederlandse Zorgstandaard, NICE en APA.
   Deze variatie weerspiegelt een belangrijke gemeenschappelijke deler binnen de eetstoorniszorg: de spanning tussen klinische complexiteit en gefragmenteerde evidentie. In deze workshop verkennen wij deze gedeelde uitdagingen en presenteren wij onze CREST++-benadering, gebaseerd op ruim tien jaar ervaring met multidisciplinaire, geïntegreerde psychotherapie bij complexe eetstoornissen. Hierin combineren we CREST (Cognitive Remediation and Emotion Skills Training) met evidence-based individuele behandelmodules, groepsinterventies, ervaringsdeskundigheid en behandeling van comorbide psychopathologie op indicatie.
   Tijdens het interactieve deel werken deelnemers aan de hand van praktijkcasuïstiek en klinische dilemma's rond de integratie van eetstoornis- en comorbiditeitsbehandeling. Door gezamenlijke reflectie en uitwisseling van ervaringen onderzoeken we hoe wetenschappelijke evidentie, richtlijnen en klinische expertise kunnen worden samengebracht ter versterking van geïntegreerde klinische besluitvorming.

2. **Titel**: Het slankheidsideaal als gemeenschappelijke deler bij eetstoornissen; hoe kunnen we cliënten meer weerbaar maken tegen sociale media?
   Sprekers: Charlotte Vreeswijk *Klinisch psycholoog*, Nynke Bodde *Klinisch psycholoog/ psychotherapeut* en Joyce Maas *Psycholoog/ senior onderzoeker*
   Doelgroep: De workshop is voor een brede doelgroep geschikt, van eetstoornis behandelaren of ervaringsdeskundigen tot ketenpartners die in aanraking komen met cliënten met een eetstoornis.
   Omschrijving: Het gebruik van sociale media is niet meer weg te denken uit de huidige samenleving en social media platforms zijn voor veel jongeren een belangrijke bron van informatievoorziening en sociaal contact geworden. Hier zitten ook gevaren in verscholen. Zo dragen sociale media bij aan de verspreiding van het slankheidsideaal; een belangrijke sociaal-culturele risicofactor die bijdraagt aan het ontstaan van eetstoornissen. De Gezondheidsraad adviseert “de preventie vooral te richten op het vergroten van de mentale weerbaarheid van jongeren, onder andere door hun zelfvertrouwen te verbeteren en hen te leren verantwoord en kritisch om te gaan met (sociale) media”.
   The Body Project, een op dissonantie gebaseerde interventie, is een preventieve interventie gericht op het slankheidsideaal verspreid door de (sociale) media. Van alle tot nu toe onderzochte preventieve interventies, is het meeste bewijs voor effectiviteit gevonden voor the Body Project, met middelmatige tot grote effecten op risicofactoren en mogelijke (eerste) symptomen zoals lichaamsontevredenheid, lijnen en internalisatie van het slankheidsideaal (en andere lichaamsidealen). In Nederland is deze interventie nog weinig bekend.
   In deze workshop laten we deelnemers ervaren hoe The Body Project helpt om beperkende overtuigingen te doorbreken en in te gaan tegen schadelijke boodschappen vanuit sociale media. We onderzoeken hoe deze aanpak niet alleen effect heeft op preventie, maar ook toepasbaar is in de behandeling van eetstoornissen. De workshop bevat interactieve oefeningen uit het behandelprotocol, waarmee deelnemers de overtuigingen over het slankheidsideaal in hun eigen praktijk kunnen uitdagen en doorbreken.

3. **Titel:** Stevig staan in de storm: Verbindend Gezag bij eetstoornissen en ander zelfbeschadigend gedrag
Sprekers: Clarine Corstens *GZ psycholoog & Systeemtherapeut i.o.*
Doelgroep: Professionals werkzaam in de kinder- en jeugd-GGZ, somatische zorg en het sociaal domein die werken met jongeren met anorexia nervosa (AN), boulimia nervosa (BN), de eetbuistoornis (EBS) of ander zelfbeschadigend gedrag en hun ouders
Omschrijving: Stevig staan in de storm: Verbindend Gezag bij eetstoornissen
Hoewel anorexia nervosa (AN), boulimia nervosa (BN) en de eetbuistoornis (EBS) zich verschillend manifesteren, kennen zij vaak een vergelijkbare gezinsdynamiek: angst, controle, escalatie (zichtbaar of onzichtbaar) en toenemende verwijdering tussen jongeren en hun ouders. Ouders raken verstrikt in strijd of passen zich steeds verder aan de eetstoornis aan, terwijl professionals zoeken naar manieren om hen duurzaam te versterken. Verbindend Gezag (Geweldloos Verzet) is een oudergerichte systeeminterventie die een waardevolle aanvulling vormt op de reguliere behandeling van eetstoornissen (Bom & Wiebenga, 2022; Meijer et al., 2024). Aan de hand van de metafoor Navigating the Storm verkennen we de gemeenschappelijke interactiepatronen die zichtbaar worden bij AN, BN en EBS en oefenen deelnemers hoe Verbindend Gezag ouders én professionals houvast kan bieden. Daarbij leggen we expliciet de verbinding met SPACE (Supportive Parenting for Anxious Childhood Emotions), een oudergerichte methodiek waarin ouders leren beschermende aanpassingen (family accommodation) geleidelijk af te bouwen en tegelijkertijd steunend en verbonden te blijven (Lebowitz, 2020). Deze principes sluiten goed aan bij de ondersteuning van ouders van jongeren met eetstoornissen en vormen een waardevolle aanvulling op Verbindend Gezag (Meijer et al., 2023; Meijer et al., 2024).
Op basis van praktijkvoorbeelden oefenen deelnemers met interventies die escalatie verminderen, de ouderlijke positie versterken en een steunend netwerk activeren. Centraal staat niet hoe professionals de situatie overnemen, maar hoe zij ouders ondersteunen om zélf weer het anker in de storm van hun kind te worden. Deelnemers gaan naar huis met direct toepasbare handvatten voor de dagelijkse praktijk.

4. **Titel**: Ervaringsdeskundigheid als gemeenschappelijke deler in de behandeling van eetstoornissen
Sprekers: Frouke van Overveld *Programmamanager Stichting Kiem/ voorzitter NAE-SIG ervaringsdeskundigheid*, Marike van Horik *Manager Algemene Zaken Leontienhuis* en Charlie Paludanus *Eetstoornis- & traumatherapeut*
Doelgroep: Behandelaren, ervaringsdeskundigen, beleidsmedewerkers, management, onderzoekers en overige professionals binnen de eetstoornissenzorg.
Omschrijving: Eetstoornissen verschillen in verschijningsvorm, maar delen fundamentele thema's zoals controle, schaamte, identiteit en verbinding. Binnen deze complexiteit kan ervaringsdeskundigheid een verbindende en aanvullende rol spelen in behandeling, herstelondersteuning en beleid (Boertien & van Bakel, 2012).
Ervaringsdeskundigheid voegt een derde kennisbron toe aan de zorgpraktijk, naast professionele en wetenschappelijke kennis (de Vos et al., 2016). Tegelijkertijd roept de samenwerking met ervaringsdeskundigen in de praktijk ook vragen op. Bijvoorbeeld over rolverdeling, positionering binnen multidisciplinaire teams, samenwerking met behandelaren en beleidsmedewerkers, en de wijze waarop ervaringsdeskundigheid duurzaam ingebed kan worden binnen organisaties (Bijkerk et al., 2024).
Vanuit de SIG Ervaringsdeskundigheid van de Nederlandse Academie voor Eetstoornissen (NAE) wordt momenteel onderzoek gedaan naar de inzet, positionering en borging van ervaringsdeskundigheid binnen NAE-lidinstellingen. Deze verkennende inventarisatie brengt onder andere in kaart op welke manieren ervaringsdeskundigheid wordt ingezet, welke meerwaarde wordt ervaren en welke vragen, verschillen en knelpunten organisaties tegenkomen.
In deze interactieve workshop delen we de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek en gebruiken we deze als vertrekpunt voor gezamenlijke reflectie en uitwisseling. Samen met deelnemers verkennen we welke ontwikkelingen, behoeften en randvoorwaarden bijdragen aan een sterkere positionering en benutting van ervaringsdeskundigheid binnen de zorg voor mensen met een eetstoornis. Er wordt tevens aandacht besteed aan best practices en learned lessons uit het werkveld (mogelijk vanuit de respondenten van het onderzoek) rondom de inzet en positionering van ervaringsdeskundigheid binnen de eetstoornissenzorg.

5. **Titel**: Dilemma's in de behandeling van ernstige eetstoornissen
Sprekers: Greta Noordenbos *Senior onderzoeker*
Doelgroep: Bespreekbaar maken van dilemma's waar behandelaars mee geconfronteerd worden bij de behandeling van zeer ernstige eetstoornissen. Is dwangvoeding noodzakelijk? Hoe lang doorgaan met dwangvoeding? Wat te doen als de eetstoornis patiënt niet meer verder wil leven en suïcidaal is? Hoe om te gaan met verschillen van mening tussen behandelaars? Is een moreel beraad aan te raden en wat houdt dat in?
Omschrijving: Hoewel de behandeling van eetstoornissen aanzienlijk is verbeterd, zijn er nog veel patiënten die niet herstellen en een ernstige eetstoornis ontwikkelen. Ongeveer 5% van hen overlijdt als gevolg van uitputting of suïcide (Touyz e.a., 2016). Behandelaars worden met complex situaties en morele dilemma's geconfronteerd (Noordenbos, 2021).
Dit is een interactieve workshop met de deelnemers over de volgende vragen:
Wanneer is de situatie van de patiënt levensbedreigend? Wanneer is het toegestaan om tegen de wil van de patiënt een gedwongen behandeling te beginnen? Welke strategieën zijn daarbij aanvaardbaar en hoe lang mag gedwongen behandeling duren? Wat te doen bij verschillen van mening over de behandeling tussen artsen en psychotherapeuten? Hoe te handelen als de patiënt ernstig suïcidaal is en al meerdere keren heeft geprobeerd heeft het leven te beëindigen? Bijzonder problematisch voor behandelaars is de vraag wat te doen als patiënt te kennen geeft niet langer te willen leven en om euthanasie vraagt (Neuvel, 2025).
Bij bovenstaande dilemma's kan een Moreel Beraad zeer behulpzaam zijn (Elzakkers en Van Delden, 2020). De regels en procedures een Moreel Beraad worden uitvoerig besproken. Tijdens en na deze interactieve workshop is veel gelegenheid voor de eigen inbreng van de deelnemers.

6. **Titel**: O-CARE. Opzetten van E-Health CBT-eetstoornisbehandeling bij ernstige obesitas.
Sprekers: Mignon van Bruggen *Behandelaar en Systeemtherapeutisch* en Tessa Meijers *Psycholoog*
Doelgroep: Behandelaren eetstoornissen, onderzoekers, beleidsmakers, zorgaanbieders
Omschrijving: Onderwerp: Het ontwikkelen en implementeren van een innovatieve guided self-help E-health behandeling, O-CARE genaamd, voor volwassenen met morbide obesitas en eetproblematiek (BED/OSFED BED).
De aan O-CARE gekoppelde studie gaat voortbouwen op een eerder geëvalueerde en effectieve E-health behandeling voor volwassenen met een eetbuistoornis (Melisse et al., 2023; Van Beers et al., 2025), en is aangepast voor personen met morbide obesitas.
O-CARE wil met dit breed inzetbare programma een doelgroep bereiken die niet makkelijk een behandelplek vindt binnen het bestaande behandelaanbod voor eetstoornissen en voor wie het belangrijk is dat de zorg laagdrempelig is.
Doel: Deelnemers meenemen in het ontwikkelingsproces van deze guided self-help E-health behandeling en kennis laten maken met de inhoud van O-CARE en de doelgroep. We laten zien welke meerwaarde E-health kan hebben bij de behandeling van eetproblematiek en ernstige obesitas.
Inhoud: We leggen bij deze workshop de verbinding tussen eetstoornissen, ernstige obesitas en E-health.
- Introductie in het behandelprogramma O-CARE: wat is het, waarom deze behandelvorm en voor wie is O-CARE opgezet?
- Procesbeschrijving O-CARE: van idee tot uitvoering
- Belangrijke overwegingen, knelpunten en keuzes t.a.v. inhoud en vorm O-CARE
- Waar willen we naar toe?
- Conclusies en take home
We maken gebruik van interactieve methodes zoals stellingen/discussie.

7. **Titel**: Samen de Eetstoornis Aanpakken – een evidence-based vaardigheidstraining voor naasten
Sprekers: Lot Sternheim *Universitair docent*, Jojanneke Bijsterbosch *Universitair docent/ Klinische Psychologie* en Evelien Netze *Ervaringsdeskundige*
Doelgroep: Voor iedereen die werkt met of zorgt voor met mensen met een eetstoornis en voor mensen die een eetstoornis hebben (gehad).
Omschrijving: In deze workshop geven dr. Lot Sternheim, dr. Jojanneke Bijsterbosch, en Evelien Netze (ervaringsdeskundige) een taster van de inhoud van de training Samen de Eetstoornis Aanpakken (Bijsterbosch et al, 2024; Goddard et al., 2011). Deelnemers krijgen niet alleen inzicht in de theoretische basis van de training, maar maken ook actief kennis met enkele praktische onderdelen, zodat zij een goed beeld krijgen van de aanpak en toepasbaarheid.
Belang van verbinding tussen ouder en kind
Een eetstoornis heeft vaak verstrekkende gevolgen voor het hele gezin. Wanneer een gezinslid hiermee te maken krijgt, kan dit de familiedynamiek onder druk zetten en leiden tot spanningen binnen relaties. De zorg voor iemand met een eetstoornis is intensief en gaat bij naasten regelmatig gepaard met hoge niveaus van stress, angst en somberheid. Ook ervaren zij vaak beperkingen in hun werk en sociale leven door de voortdurende zorg en mentale belasting. Tegelijkertijd vervult de directe omgeving een essentiële rol in het herstelproces (Pehlivan et al., 2023; Hannah et al., 2021). De evidence-based vaardigheidstraining Samen de Eetstoornis zet in op een ondersteunende en veilige verbinding tussen ouder en kind. Deze training kan onderdeel zijn van een breder behandeltraject maar kan ook op zichzelf staand worden gevolgd, bijvoorbeeld tijdens een wachtlijstperiode. Deelnemers in de workshop zullen, deels plenair, deels in groepen, kennis maken met een aantal oefeningen waarmee ouders in de training emotionele intelligentie en communicatievaardigheden oefenen om deze verbinding te bewerkstelligen.
Verbinding tussen wetenschap en praktijk
In deze workshop wordt ook de kracht zichtbaar van de samenwerking tussen wetenschappelijke onderzoekers, ervaringsdeskundigen en herstelgerichte plekken zoals het Leontienhuis.

8. **Titel**: Eetproblemen in sport en dans helpen voorkómen, over de gemeenschappelijke delers van effectieve preventie
Sprekers: Karin de Bruin *Psycholoog / praktijkhouder / voorzitter*, Eva van de Rijt *Psychomotorisch therapeut/ secretaris* en Yuki Shibata *Algemeen bestuurslid*
Doelgroep: Iedereen die meer wil weten over de rol van sport in eetstoornissen en effectieve preventie.
Omschrijving: Stichting (W)EET WAT JE DOET zet zich in voor de preventie van eetstoornissen in de sport- en danswereld, waar een hoog risico bestaat op de ontwikkeling of verergering van verstoord eet- en beweeggedrag en mentale problematiek (De Bruin, 2010; Bilgoe et al., 2024). Onze trainers en ambassadeurs bieden evidence-based trainingen en workshops aan sporters, ouders, coaches, medische staf en bestuurders, gericht op vroegsignalering, bewustwording en gezond presteren. Onze missie: bijdragen aan een veilig, gezond en inclusief prestatieklimaat waarin iedereen zich duurzaam kan ontwikkelen.
Het (W)EET WAT JE DOET programma is gebaseerd op elementen van het Female Athlete Body project van Carolyn Becker en Tiffany Stewart, met psychologische principes zoals cognitieve dissonantie als uitgangspunt (Stewart et al., 2017), en is aangevuld met internationale en nationale onderzoeksresultaten en sportpsychologische kaders zoals mindset (Carol Dweck), zelfdeterminantie (Deci & Ryan) en taakgericht motivatieklimaat (Duda & Nichols). Onderzoek laat zien dat het volgen van onze (W)EET WAT JE DOET training effect heeft op een verhoogde bewustwording rondom de benodigde (topsport)voeding, een verminderde internalisatie van het dunheidsideaal, een verbeterde lichaamsbeeldperceptie en minder ervaren omgevingsdruk, direct na de training soms tot 6 weken daarna (De Bruin & Becker, in preparation).
In deze workshop krijgen deelnemers inzicht in de rol van sport bij eetstoornissen, in hoe we de bewustwording vergroten over cruciale risicofactoren die hieraan bijdragen, en in slaag- en faalfactoren in preventieprogramma's ter voorkóming van eetproblemen in sport en dans (De Bruin & Becker, in preparation, 2026). Beweegonderdeel is onze interactieve sportquiz. Meedoen is belangrijker dan winnen!

9. **Titel**: Goede Zorg voor Jongeren met Ernstige Anorexia Nervosa: Lessen uit Ervaringsverhalen met Behandeling onder Dwang.
   Sprekers: Lisanne Stone *GZ-psycholoog/ onderzoeker/ docent* en Tim Offringa *Arts in opleiding tot kinder- en jeugdpsychiater*
   Doelgroep: -
   Omschrijving: Wanneer anorexia nervosa dermate ernstig is dat er sprake is van levensgevaar kan in Nederland binnen een gedwongen kader sondevoeding gegeven worden, ook wel bekend als dwangsondevoeding. Daarnaast kan er binnen een gedwongen kader bij anorexiabehandeling sprake zijn van cameratoezicht en insluiting in een gesloten kliniek. Uit onderzoek weten we dat dwangmaatregelen, hoewel levensreddend, vaak gepaard gaan met traumatisering bij patiënten opgenomen in de psychiatrie (Berring et al., 2024). Echter hoe deze ervaringen ingrijpen op verbindingen met anderen en op een gevoel van vertrouwen bij jongeren met ernstige anorexia nervosa, hun ouders en de professionals die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van dwang is grotendeels onbekend. Uit eerder onderzoek werd duidelijk dat behandeling met dwang voor anorexia nervosa op de korte termijn helpend kan zijn, en waarbij het op lange termijn onduidelijk is wat het effect is (Elzakkers et al., 2014). In deze workshop lichten we resultaten toe uit twee onderzoeken waarin de ervaringen van jongeren, ouders en professionals met dwangbehandeling voor een eetstoornis zijn opgetekend middels kwalitatieve interviews. Ook komen jongeren die in proces van herstel zijn aan het woord, evenals ervaringsdeskundige professionals. Doel is met elkaar te verbinden rond het thema wat goede zorg is voor jongeren met anorexia nervosa, wat schadelijk is in onze huidige behandelingen en hoe we als beroepsgroep herstel kunnen bevorderen. Kunst wordt gebruikt om de verbeelding te prikkelen en nieuwe perspectieven met elkaar te onderzoeken.

10. **Posterpresentatie, update over actueel onderzoek naar eetstoornissen.**
    Onderzoekspitches / posters
    Zie het bestand: Overzicht abstract posterpresentatie